

1-3 Werkprotocol baggeren van bodems van watergangen

Werkprotocol: *Bestendig Beheer en Onderhoud*

Werkzaamheden:

- Onderhoudsbaggeren van wateren
- Herprofilering van wateren
- Het verwijderen van zandkoppen in de watergang
- Het uitbaggeren van zandvangen

Locatie: *primaire en secundaire watergangen*

1. Voorbereidende maatregelen

Deze staan uitgebreid omschreven in de factsheet voorbereidende maatregelen.

2. Activiteitenkalender

In de onderstaande tabel staan de perioden weergegeven waarin werkzaamheden wel of niet mogen worden uitgevoerd. De lichtblauwe vakjes staan voor: de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd, de vakjes met de middelste tint blauw staan voor: werkzaamheden mogen worden uitgevoerd enkel na het treffen van extra maatregelen. De donkerblauwe vakjes staan voor: werkzaamheden mogen niet worden uitgevoerd. Deze tabel geldt voor zowel paragraaf 3 en paragraaf 4 van dit werkprotocol.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Beschermde soorten of broedvogels zijn <u>afwezig</u>												
Broedvogels												
Grote modderkruiper*												
Beschermde amfibieën												
Platte schijfhoren												
Gestreepte waterroofkever												
Beschermde libellen												
Voorkeursperiode De werkzaamheden kunnen, mits de algemene zorgplicht gevolgd wordt, zonder verdere beperkingen worden uitgevoerd.												
15 maart – 15 juli (broedvogels): Werkzaamheden uitvoeren volgens alternatief 1, horende bij dit werkprotocol.												
1 oktober - 1 december (platte schijfhoren, gestreepte waterroofkever, beschermde libellen): Er dient minstens 25% van de vegetatie en waterbodem gespaard te blijven.												
Baggerwerkzaamheden in deze periode niet uitvoeren tenzij primaire waterschapstaken dit vereisen.												

* indien er **voortplanting** van de grote modderkruiper wordt vermoed

3. Uitvoeren werkzaamheden volgens algemene zorgplicht

In het broedseizoen (15 maart – 15 juli) is het uitvoeren van werkzaamheden enkel toegestaan wanneer de werklocatie voorafgaand aan de werkzaamheden is gecontroleerd en er geen broedgevallen zijn aangetroffen. Let op: een aantal soorten start al vroeg in het jaar met nestelen, ook kunnen er met name in rietlanden en rietoevers broedgevallen na 15 juli zijn. Daarnaast zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd, dus ook als deze op dat moment niet bezet zijn.

Baggerwerkzaamheden worden op een zodanige wijze uitgevoerd dat schade aan soorten nihil is of redelijkerwijs tot een minimum wordt beperkt. De vegetatie in het talud dient bij de baggerwerkzaamheden gespaard te worden. Alle te nemen maatregelen worden op een plankaart met toelichting vastgelegd, in een aantal gevallen (bij broedgevallen altijd) is markering in het veld noodzakelijk.

Als er vanaf het land wordt gewerkt ligt de rijsnelheid van de machines zo laag mogelijk, liefst stapvoets. Er wordt één kant opgewerkt, waarbij barrièrewerking in de vluchtroute zoveel mogelijk wordt voorkomen. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen. Schade aan bermen, slootkanten, houtsingels, bosjes en solitaire bomen wordt voorkomen door deze plaatsen niet met zwaar (gemotoriseerd) materieel te berijden of te dicht te passeren. De werkzaamheden vinden in de daglichtperiode plaats. Mocht het noodzakelijk zijn om werkzaamheden toch na zonsondergang uit te voeren dan wordt uitstraling van de verlichting zoveel mogelijk voorkomen.

De locatie voor het afzetten van baggerslib of zand wordt zo gekozen dat de gevolgen voor beschermde terrestrische soorten en het leefgebied van beschermde soorten minimaal zijn, bijvoorbeeld door locaties te kiezen die kale grond of zeer korte vegetatie hebben. Baggerslib of zand dat op de kant wordt gedeponeerd blijft minimaal 48 uur liggen, opdat amfibieën terug naar het water kunnen vluchten. Wanneer bagger centraal gedeponeerd wordt, worden deze plaatsen 1 á 2 weken van tevoren kort gemaaid waarmee deze onaantrekkelijk worden voor (beschermde) soorten.

Soort(groep) specifieke maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht

Broedvogels en nesten	<ul style="list-style-type: none"> Aangetroffen broedende vogels, in gebruik zijnde nesten en eieren worden altijd gespaard, ook buiten het broedseizoen. Broedende vogels mogen evenmin worden verstoord.
Vissen	<ul style="list-style-type: none"> Zoveel als redelijkerwijs mogelijk is in de watergang terugzetten van op de kant gekomen exemplaren.
Amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> Zoveel als redelijkerwijs mogelijk is in de watergang terugzetten van op de kant gekomen larven.
Weekdieren	<ul style="list-style-type: none"> Zoveel als redelijkerwijs mogelijk is in de watergang terugzetten van op de kant gekomen mossels.

4. Uitvoeren werkzaamheden bij aanwezigheid van beschermde soorten

Bij het uitvoeren van baggerwerkzaamheden is één werkwijze te kiezen. Voor deze werkwijze gelden ook de maatregelen uit de tabel 'soort(groep) specifieke maatregelen'.

Werkwijze

De werkzaamheden worden in overleg met een ecologisch deskundige uitgevoerd, waarbij er voor wordt gezorgd dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de te beschermen populaties. Een voorbeeld van een gehanteerde werkwijze is het direct controleren van het baggerslib op beschermde soorten, welke indien aangetroffen terstond teruggebracht worden in de watergang (het zogenoemde nalopen). Voor nalopen is voldoende mankracht noodzakelijk, wat betekent dat er minimaal één extra persoon meewerkt die het baggerslib direct controleert. Hiervoor dient de snelheid van het baggeren niet te hoog te liggen. In dit geval heeft het ook nut om de baggerwerkzaamheden met een aangepaste snelheid van de baggerwerkzaamheden uit te voeren, zodat minder dieren op de kant komen.

Habitatbenadering

Bij de zogenoemde habitatbenadering mogen werkzaamheden jaarrond worden uitgevoerd, mits tijdens het groeiseizoen (1 april – 1 oktober) tenminste 25% van de oppervlakte aan vegetatie in het natte profiel en 25% van het oppervlakte van slib van de bodem gespaard blijft. Voor krabbenscheer geldt dat er tenminste 50% van de vegetatie gespaard moet worden. Binnen HDSR heeft dit alternatief niet de voorkeur, maar indien toch voor deze benadering wordt gekozen dan moet vooraf contact zijn met ecologisch deskundige.

Soort(groep) specifieke maatregelen

Broedvogels en nesten	<ul style="list-style-type: none"> Werkzaamheden kunnen in het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) worden uitgevoerd, echter enkel wanneer er geen broedgevallen binnen de werklocatie zijn vastgesteld. Let hierbij op dat ook buiten het broedseizoen vogels tot broeden kunnen komen. Bij aanwezigheid van de zwarte stern blijft tenminste 50% van de krabbenscheervegetatie gespaard. Het gespaarde gedeelte wordt pas gebaggerd als
------------------------------	---

	<p>het andere gedeelte voldoende hersteld is. Tijdens het baggeren wordt de op de kant geworpen krabbenscheer zoveel mogelijk teruggeplaatst in de watergang.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In gebruik zijnde nesten van de meerkoet mogen, mits dit voorzichtig en zorgvuldig gebeurt, buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden geplaatst worden.
Beschermd zoogdieren	<ul style="list-style-type: none"> • Bewoonde bever-, dassen- of otterburcht of oeverhol: binnen kraamperiode is de minimaal aan te houden afstand 50 meter, buiten de kraamperiode is de minimale afstand 20 meter (kraamperiode bever: mei t/m augustus, das: december t/m juni en otter: april t/m december). Als uitzondering op de minimale afstand gelden voorbijgaande baggerbewegingen op het water of aan de andere zijde van het water. Alleen in zeer dringende gevallen is buiten de kraamperiode een kortere afstand toegestaan, mits de burcht niet wordt beschadigd. • Als de oever het leefgebied is van de waterspitsmuis en/of de noordse woelmuis dienen de werkzaamheden zo te worden uitgevoerd dat de oevers niet beschadigd worden, bijvoorbeeld door de oevers niet te berijden met zwaar (gemotoriseerd) materieel of door vanaf het water te baggeren. Baggerslib en plantenresten worden niet in dit leefgebied (oevers en natte ruigten) gedeponeed.
Beschermd vissen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij aanwezigheid van de grote modderkruiper worden baggerwerkzaamheden uitsluitend in overleg met een ecologisch deskundige uitgevoerd. Hierbij wordt voorkomen dat het leefgebied van deze soorten wordt beschadigd. • Op plaatsen waar voortplanting van de grote modderkruiper wordt vermoed wordt er enkel gebaggerd in de periode van 1 september t/m 1 december. • Er wordt niet gebaggerd bij watertemperaturen rond de 0° C of boven de 25° C. Eventueel kunnen extra maatregelen worden afgestemd met een ecologisch deskundige.
Beschermd amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> • Bij aanwezigheid beschermde amfibieën mag er niet gebaggerd worden in de periode 1 maart tot 15 september (als er gewerkt wordt volgens alternatief 2 geldt deze beperking niet).
Beschermd reptielen	<ul style="list-style-type: none"> • Broedhopen van de ringslang worden gemarkeerd en niet beschadigd. • Baggerslib wordt niet op de oever gedeponeed als deze op dat moment door reptielen als voortplantingsbiotoop in gebruik is. • In het winterseizoen (oktober t/m medio april) worden op plaatsen waar reptielen voorkomen wortelkluiten en bladhopen gespaard.
Beschermd weekdieren	<ul style="list-style-type: none"> • In het leefgebied van de platte schijfhoren wordt er alleen gebaggerd in de periode 1 oktober tot 1 december. Minimaal 25% van de vegetatie en de waterbodem blijft gespaard. • Er wordt niet gebaggerd bij watertemperaturen rond de 0° C of boven de 25° C. Eventueel kunnen extra maatregelen worden afgestemd met een ecologisch deskundige.
Beschermd insecten	<ul style="list-style-type: none"> • In het leefgebied van de groene glazenmaker wordt minimaal 50% van de (krabbenscheer) vegetatie en de waterbodem gespaard. • In het leefgebied van de gestreepte waterroofkever en beschermde libellen wordt alleen gebaggerd in de periode van 1 oktober tot 1 december. Hierbij blijft minimaal 25% van de vegetatie en waterbodem gespaard. • In het leefgebied van (andere) beschermde insectensoorten worden in overleg met de ecologisch deskundige een maatwerkoplossing bedacht en uitgevoerd.
Beschermd planten	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden bij groeiplaatsen van beschermde water- en oeverplanten worden in beginsel in de periode tussen 15 september tot 1 maart uitgevoerd. Beschadiging van deze groeiplaatsen wordt vermeden door deze plaatsen niet met zwaar (gemotoriseerd) materieel te berijden.

Disclaimer: dit betreft een werkprotocol van waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Hergebruik van deze informatie in een andere context is voor eigen risico.